

Асоциация на индустриалния капитал в България днес в медиите

Вестник Пари

✓ **Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България:**

<http://pari.bg/static/pdf/pages/05.pdf>

Дали спадът в ръста на БВП ще доведе до второ дъно или бавно възстановяване, никой не може да се ангажира с прогноза. Определено обаче няма да се реализират очакванията за бързо възстановяване от кризата. Затова трябва да сме по-консер-

вативни по отношение на фискалната си политика, предизборните разходи и очакванията за ръст на доходите

***

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Класа

✓ **Световната банка: Предстои нова, по-опасна фаза за икономиката**

http://www.klassa.bg/news/Read/article/177826_%D0%A1%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B0%3A+%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B8+%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%2C+%D0%BF%D0%BE-%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B0+%D1%84%D0%B0%D0%B7%D0%B0+%D0%B7%D0%B0+%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0

Световната икономика е изправена пред нови, по-опасни времена и страните от еврозоната ще трябва да реагират бързо, предупреди президентът на Световната банка Робърт Зелик в интервю за австралийския седмичник "Уикенд Острелиън". "Ние сме в начални моменти от нова и различна буря, това не е същото като през 2008 година", заяви експертът. Той прехвърли топката към Европа, като по думите му именно дълговите проблеми в еврозоната са по-обезпокоителни, отколкото "средносрочните и дългосрочните проблеми в САЩ заради понижаването на рейтинга от Standard and Poor's. Със затъването на Гърция и Португалия в огромен дълг и надвисналата над други страни заплаха от дългова криза, без възможност за девалвация, "предизвикателствата, пред които е изправена еврозоната, могат да се окажат по-големи", изтъква президентът на Световната банка. Инвеститорите започват да се питат колко време Германия и Франция ще могат да продължат да подкрепят застрашените страни, без да изпаднат самите те в опасност от понижаване на рейтинга.

"Възможно е кризата в еврозоната да се окаже най-голямото предизвикателство" за световната икономика, допълва той, призовавайки европейските страни да вземат възможно най-бързо необходимите мерки. "Поуката от 2008 година е, че колкото повече се изчаква, толкова по-твърди трябва да бъдат мерките", припомня Зелик, като изтъква, че "повечето развити страни вече са използвали целия марж за финансово маневриране и паричната политика е възможно най-гъвкава", но това е било недостатъчно, наемвайки, че трябва да се премине към по-суров режим. В това отношение той насърчава британския премиер Дейвид Камерън да продължава да прилага въпреки размириците обявените през последните месеци строги мерки за икономии, които според него са "наистина необходими".

Зелик освен това подчертава, че в момента се наблюдават промени в равновесието на властите в света.

Според него обаче Китай няма особено желание да играе активна роля в глобалната система, а проблемите, с които трябва да се пребори, са: да избегне прегряването на икономиката си, но също да ограничи екологичното замърсяване, да реформира данъчната си система и да поддържа равновесие между държавните и частните компании. Евентуална девалвация на юана според Зелик би помогнала да се поддържа умерена инфлацията, но би довела до поевтиняване на вносните стоки на китайския пазар, което би породило политически проблеми.

През юни Световната банка понижи прогнозата си за глобалния икономически растеж заради фактори като поскъпването на петрола и храните. Според последните разчети глобалната икономика ще нарасне с 3,2% през 2011 г. при заложили 3,3% през януари. Догодина ръстът леко ще се ускори до 3,6%.

Вестник Дневник

✓ **Икономиката се забавя въпреки ръста на потреблението и инвестициите**

http://www.dnevnik.bg/pazari/2011/08/14/1138868_ikonomikata_se_zabavia_vupreki_rusta_na_potreblenieto/

Икономическият ръст на България се е забавил през второто тримесечие на годината. Брутният вътрешен продукт (БВП) за периода се е повишил с 1.9 на сто на годишна база, показаха сезонно изгладените данни на Националния статистически институт (НСИ), оповестени в петък. Повишението спрямо първото тримесечие е едва 0.1%.

По този начин се оправдаха прогнозите на икономисти, че ръстът се е забавил допълнително през април-юни, след като през първото тримесечие повишението беше 3.4%, а в последното на 2010 г. - 3.8%. Скоростта на българската икономика намалява на фона на задълбочаващата се дългова криза в еврозоната и увеличаващите се притеснения за нова рецесия

в САЩ. Показателно е, че икономиката като френската отчете нулев ръст през второто тримесечие, а гръцката - спад от 7 на сто (данните за страните от ЕС ще станат известни на 16 август).

Изнесените експресни оценки за БВП често се променят. Също така са сезонно изгладени, което означава, че е направен опит за изключване влиянието от еднократни и сезонни фактори, но според специалисти изглаждането на толкова ранни данни създава риск от изкривяване на оценките.

Експертите, до които "Дневник" се допита, са на мнение, че няма твърди сигнали, че икономиката на България излиза от кризата. Освен това трудно може да се разчита само на експорта да издърпа цялото стопанство. Лъч надежда дава лекото увеличение на вътрешното потребление и повишението на вътрешните инвестиции, считат те. Според тях до края на годината икономическият ръст трудно ще стигне правителствената прогноза от 3.6%.

Възстановяването се забавя, защото през второто тримесечие инвестициите растат недостатъчно, а износьт намалява

Това обаче не може да бъде компенсирано от лекото повишение на индивидуалното потребление и вътрешните инвестиции и не е достатъчно за постигане на устойчив растеж. Основният проблем може да дойде по линия на експорта, който досега беше двигател на възстановяването, но следващите тримесечия може да стагнира отново заради забавяне на икономиките на основните търговски партньори на България. Показателни за това са и данните за износа на България към трети страни, който през юни отчете спад за първи път от края на 2009 г.

Експертите предупреждават, че българската икономика може да бъде засегната от вече усещаното забавяне на глобалната икономика, а данните за второто тримесечие са само предвестник на по-трудна втора половина на годината. "Сбъдват се прогнозите ни, че не може да се разчита само на износа за ръста на БВП. В един момент след отскока от дъното темповете ще се забавят, но това става за сметка на инвестициите, което за мен е добра новина", каза Лъчезар Богданов от "Индъстри уоч".

Данните на НСИ показват, че износьт през второто тримесечие на тази година е спаднал с 0.5% в сравнение с предходното.

"Това беше очаквано с оглед на това, че експортно ориентирани предприятия показват добри резултати вече повече от година, съответно базата за сравнение вече е променена. Няма доказателства, че икономиката излиза от кризата, данните по-скоро свидетелстват за един твърде бавен растеж", смята макроикономистът Димитър Чобанов.

Според председателя на браншова камара "Машиностроене" Илия Келешев "оптимизмът ни се оказва напразен". "От януари до юни наблюдавахме задържане на износа. Нормално е БВП да нараства с по-малки темпове от очакваното, защото предприятията все още са в криза", каза той.

Положително е, че потреблението и инвестициите се увеличават

Именно тези показатели се приемат за едни от основните двигатели на растежа и бяха в постоянен спад последните тримесечия. Свитото кредитиране и потребление караше икономическите и нестопанските субекти да намаляват разходите си или да ги отлагат за бъдеще време.

Инвестициите за тримесечието нарастват с 9.5% спрямо същото на миналата година, като според експертите това може да бъде прието като сигнал за съвземане на икономиката.

"Очакванията ни бяха за 0.3-0.4% ръст спрямо предходното тримесечие, но положителната изненада беше увеличеното потребление", каза главният икономист на Уникредит Булбанк Кристофор Павлов. Той очаква значително по-добро трето тримесечие заради по-добрата зърнена реколта и туристическия сектор. "Трябва да се стремим към устойчиво ниво на растеж от поне 3%, при който ще може да се генерират нови работни места", отбеляза той.

Според Георги Ганев от Центъра за либерални стратегии капиталовите инвестиции нарастват с най-голям темп от последните три години. "Това би трябвало да е сигнал, че някакво вътрешно търсене, което инвестициите отразяват, се посьбужда", каза Ганев.

Димитър Чобанов е на мнение, че "ръстът в инвестициите е добра новина, но това по-скоро е процес на възстановяване и е видно от ниската база".

Продължават да се свиват публичните разходи

макар и с по-бавни темпове. За второто тримесечие спадът при тях е 2.9% при 6.5 на сто през първото. От друга страна, спазването на строга фискална политика и ниският публичен дълг помагат на България да спечели доверието, ако не на инвеститорите, то поне на рейтинговите агенции, като през юли Moody's повиши кредитния рейтинг на страната, а се очаква същото да стори и Standard & Poor's. Това е показателно, че страната ще може да заема средства от международните пазари при по-ниски лихви.

В деня преди излизането на данните на НСИ Международният валутен фонд повиши прогнозата си за ръста на БВП от 2.5% на 3%. Правителствената прогноза е за повишение на икономиката от 3.6% тази година. Експертите обаче са на мнение, че това трудно може да се сбъдне. Кристофор Павлов съобщи, че Уникредит Булбанк ще понижи прогнозата си от 2.8% на 2.5% за 2011 г. Лъчезар Богданов също е на мнение, че правителствената прогноза ще се изпълни много трудно.

Гръцката EFG Eurobank прогнозира 3.2% по-висок БВП, а Merrill Lynch няма да променя своята - и засега тя си остава 3.2% за 2011 г.

Аграрният сектор се понижава най-много

Той традиционно допринася най-малко за реализираната добавена стойност през тримесечието – едва 5.3%, и е с най-голям спад както на годишна база (-7.4%) и спрямо предходното тримесечие (-4.1%). Това според експерти също не може да се приеме за голяма изненада, защото аграрният сектор върви надолу от 10-12 години.

Определящ за брутната добавена стойност си остава секторът на услугите с 61.4%, а индустриалният - с 33.3%, като и двата се покачват на годишна база. Данните за индустриалното производство на НСИ показват, че последните месеци и у нас то забавя темпове, както и в почти всички страни от Европейския съюз.

Това се дължи и на по-високата база, от която тръгва, тъй като индустрията е секторът, при който възстановяването от кризата се усети най-бързо, защото голяма част от продукцията му е предназначена за износ, а търсенето на международните пазари започна да расте още в началото на миналата година. Освен това заради покачването на цените продажбите им растяха по-бързо в номинална стойност, отколкото в количествени обеми.

***

Публикации за борбата със сивия бизнес

Вестник Класа

✓ **Емил Хърсев, финансист: Натрупванията в банките растат и при рецесия, и при депресия**

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/177823-%D0%95%D0%BC%D0%B8%D0%BB+%D0%A5%D1%8A%D1%80%D1%81%D0%B5%D0%B2%2C+%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%3A+%D0%9D%D0%B0%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0+%D0%B2+%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82+%D0%B8+%D0%BF%D1%80%D0%B8+%D1%80%D0%B5%D1%86%D0%B5%D1%81%D0%B8%D1%8F%2C+%D0%B8+%D0%BF%D1%80%D0%B8+%D0%B4%D0%B5%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%B8%D1%8F>

- Г-н Хърсев, как си обяснявате при тази стагнация в икономиката броят на милионерите в България да расте почти в геометрична прогресия?

- Терминът стагнация е неточен. Стагнация в момента всъщност няма. Има рецесия и депресивен период. Стагнация имаше едно време, но бе друг период. Даже и при рецесия, броят на милионерите в България се увеличаваше, и то много бързо. При рецесията производството намалява, но капиталът – не, т.е. намаляването на производството освобождава капитал. Примерно, бил съм един голям търговец на коли и имам 5 млн. лв. оборотни средства. Удря рецесията и какво правя с тези 5 милиона? Пъхам ги в банката т.е. рецесията освобождава капитал. Най-нормалното нещо при рецесия и при депресия е да растат натрупванията в банките. Икономиката в момента се намира в процес на леко и постепенно, но все пак положително развитие. В никакъв случай не можем да говорим за стагнация.

- Преди дни финансовият министър Симеон Дянков заяви, че в момента има борсов спад, който трябва да се изчака спокойно, за да не се вземат погрешни решения. Той посъветва българите да не се хвърлят към злато и към различни валути. Какъв е вашият съвет?

- Този въпрос е изключително индивидуален. Това за финансистите е дълбоко интимен, какъвто е за психолозите въпросът – за кого да се ожениш. Трябва да се ожениш за някой, когото да можеш да понасяш и да го разбираш. Същото е и с инвестициите. Хубаво е човек да инвестира в нещо, което разбира. Ако не разбира от нищо, значи алтернативното вложение в банковата система е напълно възможно. Ако примерно човек се страхува от определена банка, би могъл да раздели портмонето си на 36 и да ги вложи в 36 банки, които има в страната. Разпределяш си парите в няколко банки и колкото са по-лоши, толкова по-добре. Аз примерно бих инвестирал в най-лошата банка. Ако си заровя парите на двора, може да ги намери съседа и да ги открадне. Ако ги държа под възглавницата, може да влезе бандит и да ги открадне. Ако сам си съхранявам парите, съществува около 20% риск да загубя. В банковата система сигурността, че ще загубя, е около 4% заради инфлацията.

- Такава ли е вашата прогноза за инфлацията в България - около 4% за тази година?

- За инфлацията колкото хора са правили прогноза, толкова са сгрешили. Най-вече, защото светът не е хомогенен. Случват се различни неща, които не можем да предвидим. Това е основната причина да се натрупват спестявания в банките. По-евтино е там да се държат. При това в България имаме реален положителен лихвен процент по депозитите, което не важи за Европейския съюз като цяло.

- Но все пак е парадоксално, че при замразени доходи спестяванията растат.

- Не забравяйте, че в България има и сив сектор в икономиката. Искам да се разгранича от цялата кохорта борци срещу сивата икономика, защото тя ни спасява в една такава кризисна ситуация. Сивата икономика не е криминална и срещу която трябва да се борим. Тя е просто паралелно съществуваща реалност на онези, които не са в състояние да се конкурират на реалния пазар. Огромната част от сивата икономика в България се дължи на необявени доходи, предимно на работни заплати. Това означава – пишем, че работим на 4 часа, а реално са 12 часа. Пишем минимална заплата, а вземаме примерно 2 хил. лв. за готвач на морето. Типични случаи, констатирани през последните дни. Второто основно перо е домашното стопанство. Всички онези компоти и лютеници са огромен продукт и много хора живеят от него. Скрити доходи от всевъзможни сделки, в това число и от еднократна продажба, примерно на баба нивата. С купувача сме се разбрали, че на нотариуса ще кажем, че сме продали по 2 евро кв. метър, но реално е по 200 евро. И къде да се насочат всички тези източници на доход? Това е следващият голям проблем, а именно – липсата на алтернативна форма на вложение. Нямаме опит в инвестицията в ценни книжа, няма и сериозни ценни книжа с история, достатъчно дълга, за да инвестираме в тях. Да, има чуждестранни ценни книжа, но доходността им е смешна. А лихвата по банковия депозит у нас е по-висока и затова привлича спестявания. Просто банките акумулират всички източници на доход. Не забравяйте обаче, че нашите банковия спестявания не се формират само от български резиденти т.е. имаме българи от чужбина. Чуждестранният поток, който регистрира само БНБ, е по-голям от всички европейски фондове, взети заедно. А има и един, който БНБ не го брои, защото пътува в раници и джобове през границите. А при това по време на криза, в страната ни идват да правят депозити турци, гърци, руснаци, не защото обективно банките са по-сигурни, а защото лихвите по влоговете са по-високи.

- Да разбирам ли, че и вие като финансов министър, не съветвате да се правят инвестиции в злато?

- Златото има собствена стойност, за която съществува презумпция, че няма да намалее. Но трябва да се има предвид, че при реалната продажба на благородни метали има много голяма загуба. Накрая ще се окаже, че е много по-добре човек да си държи парите в нормалните, обезценяващи се спестявания, отколкото да мине в злато. Между другото, немски икономисти са разгледали как се движи цената на златото 40 години назад. От разработката им се вижда, че инвеститорите в злато са били на сериозна загуба в сравнение с инвеститорите в евро или в германски марки преди. Изчислили са, че онзи, който е инвестирал в злато, е загубил около 20% от това, което щеше да спечели, ако инвестирал в евро.

- Кога да очакваме падане на цената на златото тогава?

- Докато има криза и сериозна депресия, не вярвам цената на златото да тръгне надолу. Но ако това се случи, ще е сериозен индикатор, че светът влиза във фаза на подем т.е. на бързо възстановяване на предкризисните стойности.

- Каква е вашата прогноза за падането на долара?

- Ще пада доларът, ще пада и еврото. Изобщо сега двете валути се конкурират. Има един финансов закон, известен като Закона на Грешам, който гласи, че лошите пари изместват добрите т.е. най-хубавото е да си с най-лошата валута. Това стимулира износа от страната, пречи на вноса и подобрява платежния баланс. Така че ще наблюдаваме едно конкуриране коя валута повече ще се обезцени. Но важното е все пак да не създават проблеми между американци, китайци и, разбира се, и европейци.

- Трябва ли България да продължи своя път към вече доста спорния проект на еврото като валутен съюз?

- Проектът „Евро“ е все по-спорен. Още щом го обявиха, написах коментар, който изрази съмнението дали този проект въобще е възможен. Не защото не може да се конструира синтетична валута. Благодарение на Джон Менард Кейнс имаме от 1936 г. на книга и от 1944 г. на практика, имаме реални примери във вид на специални права на тираж. Според мен и тогава, и сега не може една синтетична валута да издържи без единна фискална политика зад нея. Опитите, познати още от 90-те години с т. нар. африкански франкове, които бяха общата валута на няколко африкански държави, предимно под френски контрол, дадоха много странни резултати. Тези въпроси, които си ги задавахме, когато току-що бяха обявили намерението на ЕС да има обща, единна, не синтетична, а реална валута в обръщение, си стоят и в момента. Зад една валута трябва да стои фискална сила т.е. бюджет, данъчна власт, да стои армия и полиция, за да я пази. Наистина зад еврото тези неща стоят в някаква степен, но засега не се забелязва някаква много ясна стратегическа визия. А светът в момента е на кръстопът. Позицията спрямо еврото няма как да остане същата, защото това е една шизофренична позиция т.е. имаме раздвояване на съзнанието. В един и същ момент пазарът се страхува от противоположни неща. Решенията на глобалната финансова криза могат да бъдат две. Едното е всички стягаме коланите и кой каквото дължи, започва да го плаща, не се разпростира извън чергата и това като че ли е общоприетото решение. Това значи дефлация и още 6 години депресия. Същото положение като сега – ръст в рамките на статистическата грешка и нормалната корекция от 1-1,5% на година и това е. В крайна сметка - излизане на промишленото производство до нивото на 2008 г. Дефлационното решение е много праволинейно, строго, дисциплиниращо и т.н. Всички знаем, че от криза има и едно друго решение и се казва инфлационно - отваряме печатарката и печатаме. САЩ нямат никакъв проблем с дълга в американски долари, защото на никого не дължат нищо, освен долари. Ами ще си ги напечатат тогава, казва Уорън Бъфет, а Moody's го цитира като аргумент защо запазва рейтинга AAA на Щатите. Понеже пазарът едновременно се страхува, че ще се премине към твърдо прилагане на инфлационното или на дефлационното решение, той се пази и от двете неща. Видяхме как падат цените на нефта, пада и доларът, падат основните суровини. Но същевременно пада и доходността по ценните книжа, виждаме увеличаване стойността на швейцарския франк и рекорди на златото. Едното е мерки срещу инфлацията, а другото са мерки срещу дефлацията. Така една част от участниците на пазара се страхува, че ще замръзне, другата се страхува, че ще умре от жегата, и то в един и същи ден. Същото е и с еврото – някой се страхува, че еврозоната здраво ще стисне страните евродлъжници за гушата. Другите смятат, че ще се пусне печатарката, което означава инфлация. Кой от двата начина – във фризера ли ще ни пхнат или във фурната? Ние не знаем кой от двата начина ще изберат световните лидери. За съжаление не се виждат лидери, които да имат визия. Световната история показва, че великата депресия свършва, когато са се появявали водачите.